

מסורת הש"ס

א) לעיל מב: טו;
ב) [בספרות מהל], א) [עין]
פי רש"י פירשתי חיי שרה
בפסוק ויבן הגמול,
ד) צ"ב קל: ע"ש לעיל מח:
[נה: טו, טז] ה) [הייט רב
אשי הקדמון], ו) [בגדון
ערך ערקומא אחת רב
אשי], ז) [צ"ל דרבא],
ח) [גרסת עירון עברי
ברי"ש גרסא עברך עברי
מי"ש בשם ר"ת], ט) [צ"ל
אמר ד"ה וכן], י) [עין
רש"י, טז, ט"ז: ב"ר: טו, טז].

גליון הש"ס

רש"י ר"ה ארבעה עי
לעיל דף נ ע"ב ברשי' ד"ה
בטלה ועל דף נ ע"א
במס' ד"ה כ"ד:

הגהות הב"ח

א) רש"י ד"ה אלו הו אכי
והיון בילה כח:

הגהות מהר"ב

א) גמ' אין אומרין
בגירסאות זו דומה לו
ש"ש צ"ב ע"י לעיל טו
ע"ב רש"י צ"ב ד"ה שרי
חותכה וכו' במס' צ"ב ד"ה
קל ע"ב מוס' ד"ה שמי
ודו"ק: ב] שם רבא אמר
רב אשי נמתק מלת אשי.
ווי"א אשי: ג] שם רבא
בר בר הווא אמר רב אשי.
נמתק מלת אשי. ווי"א אשי:

לעני רש"י

צ"ב עירקורין. עצם העקב.

מוסף רש"י

צומת הגידין. מוקס
שהגידין צומתין מתחתיו
ומתפקדו. לטון מוהן
צומת דפסחיס (מ).
אשטרייט"א בלע"י (לעיל)
ו. וע"י איכה ג מנ.
שרהי חותכה במבאן
ומתה חותכה מבאן
רוחיה. נמתק בשר רגלים
למעלה מלומת הגידין ולא
נשבר העלם כשרה. נחתכה
למטה במקום צומת הגידין.
אש"פ שמתוך מבאן טרפה.
כדאמרינן וכן שניטל צומת
הגידין. ואש"פ שלח נמתק
העלם (לעיל מח): א)
מתוך סימנין או גיר זאליה
ומתה מתוך כל תפסה
וחיה (לעיל נה).

שיטה מקובצת

א) ואולי דבארבוכה
הנמכרת. ב) מהיכן מתחיל
והיכן כלה כח חיות
הגידין:

מתני' רגליה האחרונים: ארכובה. מפרש בגמ': ט) צומת הגידין.
למעלה מארכובה הוא וסמוך לה והן אומן שלשה חוטין שנוטלין
מנקרי הבשר מתלולית העלם שקורין ינקרו"ן: וכן שניטל. אפילו
לא נחתך העלם: נשבר העלם. ולא נחתך: אם רוצ צבר קיים.

מפרש בגמרא [ע"ב] רוב עזויו ורוב היקפו:
שחיטתו מטהרתו. ומותר באכילה
ואם לאו אין שחיטתו מטהרתו ואפילו
במקום שהצמחה ומותרת היא אבר
אסור משום וצבר צדקה טרפה [שמות כג]
כדאמרינן [לעיל דף עג.]: להביא האבר
והצבר המדולדלין: שלשה עצמות
צירך. התחתון והוא עלם הנחתך עם
הפרקות כשמשחיטין הצמחה ואותה
ארכובה נקראת ארכובה הנמכרת
עם הראש. ולמעלה הימנה עלם
האלמנעי וצומת הגידין צמתיתו סמוך
לפרק ארכובה הנמכרת עם הראש.
והעליון הוא קולית התמוזה צאליה:
גמ' למטה. דקמני מתני' כשרה:
ממטה מן הארכובה. סמוך לה מיד
קאמר דלא תימנא ארכובה דמתניתין
היא ארכובה העליונה שצין הקולית
ועלם האלמנעי ומאי למטה דקמני
כשרה למטה הימנה ומכל עלם
האלמנעי שבו צומת הגידין קאמר
דלמטה ממש ליכא למימר כשרה
דהא אפי' צומת הגידין שהוא צשיפולו
של עלם אלמנעי קמני מתניתין טרפה
וכ"ש בגובהה הא לא אמרינן אלא
למטה למטה מן הארכובה סמוך לה
קאמר כשרה כדמסיים מילתיה ואזיל
אלארכובה הנמכרת עם הראש
קאמר: למעלה למעלה מן הארכובה.
מיד קאמר טרפה דהיינו צומת
הגידין שהוא סמוך לה וכל שכן
בגובהה. ולקמן פריך מאי וכן שניטל
צומת הגידין והא תנא ליה למעלה
מן הארכובה טרפה: כנגדו. של
אותו מקום דמתני': בגמל ניכר.
דקסבר רבי אושעיא ארכובה
דמתניתין היא ארכובה העליונה וסס
בולטו עלם צירך הגמל והכי תניא
בבבבב (דף מהל). דלאתה ארכובה
ניכרת בגמל דתנן [שם מ:] וצב העגל שאינה

בהמה המקשה פרק רביעי חולין

עו.

עין משפט
נר מצוה

אלא דידך מאי ב'. תימה דלמא סובר כ"מ צומת הגידין
דאגרמא ולבר דהיינו כשיזאף מן העלם אבל למעלה מן
הארכובה לא מיערק משום צומת הגידין וי"ל מדפריך ליה עולא
מכלל דהוה פשיטא ליה דצומת הגידין הוא דאגרמא ולגיו ועוד דרז
יהודה דקאמר בצמון היכא דפרעי
טבחי והיינו דרזא צריה דרבה בר
רב הונא דקאמר עילוי ערקומא
שהוא עדיין יומר: הכא נמי מן
הארכובה וצמעה קתני. לעולא נישא
דמאי לפרש מן הארכובה ולמטה
מיד אף על גב דלא כלל מקום כשרה
כמו כנגד צומת הגידין מכל מקום
כיון דמיתוקס למטה מיד ולמעלה
מיד נישא:

מנ

אמר ליה עולא לרב בשלמא לדידי דאמינא כנגדו בגמל ניכר היינו
דקתני וכן שניטל צומת הגידין אלא לדידך מאי וכן שניטל צומת הגידין אמר
ליה רבובה בלא צומת הגידים וצומת הגידים בלא רכובה והא נחתכו קתני
אישתיק לבתר דנפק אמר מ"ט לא אמרי ליה למטה למטה מן הארכובה
למעלה למעלה מצומת הגידין הדר אמר ולא אמרי ליה נחתכו
קתני הכא נמי מן הארכובה ולמעלה קתני רב פפא מתני הכי אמר רב
יהודה אמר רב אמר רבי חיאי למטה למטה מן הארכובה ומצומת הגידין
למעלה למעלה מן הארכובה ומצומת הגידין וכן שניטל צומת הגידין
וארכובה גופה כדעולא א"ר אושעיא ומי איכא מידי דאילו מדלי' פסיק ליה
וחיה מתני פסיק ליה ומתה אמר רב אשי ט' מטרפות קא מרמית להדי' א) אין
אומרין במטרפות זו דומה לזו ישהרי חותכה מכאן ומתה חותכה מכאן וחיה
ואלו הן צומת הגידין רבה אמר רב ב) אשי דאגרמא ולבר רבה בר רב
הונא אמר רב ב) אשי דאגרמא ולגיו רבא בריה דרבה בר רב הונא אמר
רב א) אשי דעילוי ערקומא יתיב ההוא מרבנן קמיה דר' אבא ויתבי וקאמר
דערקומא גופה אמר ליה רבי אבא לא תציתו ליה הכי אמר רב יהודה
היכא דפרעי טבחי והיינו ב) רבא בריה דרבה בר רב הונא אמר רב א)
אמר רב יהודה אמר שמואל צומת הגידים שאמרו מקום שהגידין צומתין
ועד כמה א"ל ההוא מדרבנן ורב יעקב שמיה כי הוינן בי רב יהודה
אמר לן שמעו מני מלתא דמגברא רבה שמיע לי ומנו שמואל צומת
הגידין שאמרו מקום שהגידין צומתין בו וממקום שצומתין עד מקום
שמתפשטין וכמה אמר אביי א) ארבעה ב) בטרי בתורא בדקה מאי אמר
אביי בליטי הווי צומת הגידים בליעי לא הווי צומת הגידים אשוני הווי
צומת הגידים רכיבי לא הווי צומת הגידים אלימי הווי צומת הגידים קטיני לא
הווי צומת הגידים חוורי הווי צומת הגידים לא חוורי לא הווי צומת הגידים
מנ

א) מ"י פ"ח מהל
שחיטה ה"ל"א סמג
עשין ק"ט טו"ש"ע יו"ד סי'
טג טע"ף א:
ב) ב"י שם ה"ל"א וע'
בשגיטות וצ"ח סמג
שם טו"ש"ע יו"ד סי' טו
ט"ז:
ב) ג מ"י שם ה"ל"א יא
סמג שם טו"ש"ע
יו"ד סי' נה טע"ף א:
ד [מ"י שם הלכה טו]:
ע ה ו מ"י שם ה"ל"א
סמג שם טו"ש"ע יו"ד
סי' טו טע"ף ב:
עא ז מ"י שם טו"ש"ע שם
טע"ף ד:
ח [טו"ש"ע שם טע"ף ג]:
עב ט י מ"י שם טו"ש"ע
שם טע"ף ה:

רבינו גרשום

נשבר העצם אם רוב
בשר קיים מן הארכובה
ולמעלה: ברבובה הנמכרת
עם הראש. מקום שחותרין
רגל של בהמה זו
היא ארכובה: עולא א"ר
אושעיא כנגדו בגמל
ניכר כלומר לא רכובה
הנמכרת עם הראש אלא
אותה רכובה שהיא בסוף
הקולית בתחלת ענקרון
ויכר בגמל בסוף וצו
שנובר קצר ואינה יכולה
לכסותו: אלא לדידך מאי
וכן שניטל צומת הגידים
והא למעלה מן הארכובה
הנמכרת עם הראש באותו
מקום הוא צומת הגידים:
והא נחתכו קתני והיאך
יכלת לאוקומיה מתניתין
מן הארכובה ולמעלה
למעלה מן צומת הגידים
והא נחתכו קתני ומשמע
ונחתכו הכל רכובה וצומת
הגידים. מ"ט לא אמרי
ליה למטה למטה מצומת
הגידים כשרה. למעלה
למעלה מצומת הגידים
הגידים למטה למטה
ממטה מן הארכובה
הנמכרת עם הראש: הכא
נמי מן הארכובה ולמעלה
קתני הכא נמי כשאני
א) לא למטה למטה
מצומת הגידים למעלה
למעלה מצומת הגידים
הוא יקשה לי מן
הארכובה ולמעלה קתני
ולא קתני מצומת הגידים
רק למעלה במתניתין קתני
כלומר א) למטה מן
הארכובה בעינן לאוקומי
ממתניתין קרובה לרכובה
בין מלמעלה ובין מלמטה
דווחו בצומת הגידים ולא
בעינן לאוקומי מתניתין
למעלה מן הארכובה
ולמעלה ומצומת הגידים.
למעלה מן הארכובה
ומצומת הגידים לפיכך
לא מוקמינן למעלה
מן הארכובה ולמטה
מן הארכובה ברכובה
הנמכרת עם הראש אלא
ברכובה עליונה דבגמל
ניכר ומצינן לאוקומי
דלא היקשי וכן שניטל
צומת הגידים והיא רכובה
כדעולא. ומי איכא מידי
דאילו קא פסיק לה כלומר
השתא דמוקינן למעלה
מן הארכובה ברכובה
למעלה מן הארכובה
הא למטה מהא
מן הארכובה כשרה אפי'
למעלה מצומת הגידים
ולבסוף קתני וכן שניטל
צומת הגידים טרפה שהיא
למטה: דאגרמא ולבר
גידים של מעלה מן השופי
דאגרמא ולגו בגידים
שבין בשר לעצם דעילוי